

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
pol leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslojpu (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračaje, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce. Če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Novo nadačenje petroleja.

L. 1871. je minister grof Hohenwart odstopil in v državni kasi zapustil še nekoliko denarjev, potem, ko so bili že vsi stroški pokriti. Za njim je nastopilo prav liberalno-nemško in ustavoverno ministerstvo: knez Auersperg-Lasserjevo. To pa še ni nikoli kaj zapustilo imetka v kasi ob koncu leta, vselej mu je zmanjkalo po 20, 30, 40 in 50 milijonov ter jih z tem skušalo pokrivati, da je nove dolgove državljanom nakapalo, stare dače pozviševalo ali celo nove dače nalagalo. Toda ministerska stranka v državnem zboru je državne stroške guala vedno na višje, ravno tako, kakor ogersko ministerstvo Tiszajevo. Oboje ministerstvo je samo zadnji 2 leti napravilo 460 milijonov dolgov pa še ne morejo shajati in segajo po novih dačah. Dogovorili so se naši in ogerski ministri, da hočejo nadačiti kavo (kofé) in petrolej z povišanjem colnine. To je pa celó naše ustavoverne poslance streslo in so ministrom odločno izpovedali, da temu ne bodo pritrtili; bojijo se namreč zamere pri svojih večjidel mestnih volilcih, ki bi po novi dači na kavo in petrolej vendarle utegnili tako zadeti biti, da bi se jim o pogubnosti liberalizma oči odprle. Ko so ministri to videli, so nevoljni postali in rekli „dobro, tedaj pa nečemo več ministri biti“ in so brž svoj odstop cesarju naznanili, ki so odpoved tudi sprejeli. Sedaj so pa liberalni poslanci bili v zadregi. Cesar so zahtevali, naj se pričeta nagodba z Ogersko brž dožene, ali nobeden človek se ni našel, ki bi se upal tega lotiti; vsak je djal: stari ministri so nagodbo pričeli in zamotali, naj jo še izmotajo in skončajo. Razun tega se liberalci bojijo tudi za svojo nadaljšnjo gospodstvo, če željam svitlega cesarja ne vstrežejo in nagodbe brž pod streho ne spravijo. Zato so se zmenili med seboj in z Auersperg-Lasserjem, potem tudi z magjarskim ministrom Tiszajem in tako se je zgodilo, da so stari ministri zopet svojo službo nastopili in od cesarja bili v njej potrjeni. Staro ministerstvo je torej zarad dače na kavo in petrolej padlo, pa zopet vstalo in bo Avstrijo z

novim davkom brez dvombe skoro osrečilo in, če zopet kaj zmes ne pride, nemško-magjarski dualizem za novih 10 let potrdilo.

Colnina, vržena na kavo, bila je različna. Do l. 1852. se je pobiralo 23 fl. od 100 kilo, do l. 1856 pa 21 fl. in do letos 16 fl. To colnino hočejo naši nemški in tudi magjarski ministri zvišati do 24 fl. tedaj za 8 fl., ki se bodo morali v zlatu plačevati. Ker pa nimamo zlata, ampak papir, zato bo še treba 20% nadavka dolagati. Iz tega je pa razvidno, da se bo kava jako podražala, kar si naj za užesa zapišejo posebno tisti kavopiveci, ki so do sedaj za liberalne poslance toliko goreli in noreli; naj se tem lepo zahvalijo, kedar pridejo domov, n. pr. Seidlu. Močno nadačen bo tudi sedaj toliko potrebni petrolej. Razun velike gosposke in hribovcev, ki si z treskami svetijo, rabijo skoro vsi ljudje petrolej za svečavo. Vsi ti bodo precej občutljivo zadeti z novo colnino na petrolej, kojega se sedaj največ iz Amerike k nam dovaža. Petrolej se nahaja tudi pri nas na Gališkem. Ali to olje se ne da tako dober kup iz zemlje dobiti pa tudi ne tako lepo čistiti, kakor ameriško. Pri nas stane priredjenje petroleja 2 fl. 100 kilo, v Ameriki samo 60 kr. Na Dunaju velja sedaj 100 kilo ameriškega petroleja 18 fl. potem colnina 1 fl. 50 kr. in 50 kr. posoda in nadavek za srebro, tedaj skup 20 fl. v bankoveih. To hočejo ministri preurediti. Oni tirjajo, da se ima 100 kilo z posodo vred računati in potem 8 fl. colnine plačati v zlatu. Ako 20 kilo odračunimo za posodo, tedaj je na 80 kilo vrženih zlatih 8 fl. kot colnina, ali na 100 kilo 10 zlatih goldinarjev. Ker pa zlata naši trgovci nimajo, ga bodo morali kupiti ali, kar je vse eno, doplačati 20% nadavka, t. j. za 10 zlatih goldinarjev dati 12 v bankoveih. To se pa reče toliko, kakor: petrolej, za kateri sedaj pri 100 kilo plačujemo 2 fl. v papirju colnine, bo vsled pozvišanja te colnine na 12 fl. v papirju podražen za 50%. Brez dvombe bo to veliko nevolje pouzročilo in mnogi bodo šli svojih starih svetilnic za repno olje iskat. Petrolej bo predrag. Finančni minister upa po novi dači dobiti kakih 9 milijonov,

ker se je l. 1875. iz Amerike k nam pripeljalo 807.496 meterskih centov petroleja. Mogoče, da bo sprva toliko dobil, ali dolgo ne bo tako ostalo. Podražanega petroleja se bo manje kupovalo, manje dovažalo, in zato bo tudi znesek pri colnini lezel nazaj. Morebiti ga bo naposled še manje, kakor sedaj. Avstrijsko prebivalstvo pa ima zopet precej občutljivo priliko nadrobno premišljevati in zamaknjeno občudovati preljubezujive dobrote liberalnega gospodarjenja.

Gospodarske stvari.

Gosenica prstanica ali srebernica (Gastropacha neustria) huda sovražnica raznim sadunosnim drevesom.

M. Gosenica srebernica je nevarna sovražnica skoraj vseh naših sadunosnih dreves. Popolnoma odraščena je po 4—5 centimetrov dolga, prav vitka, z tankimi, drobnimi dlačicami pokrita, lepo svitlomodra, z rudečimi progami kinčana, ki v ravni črti po hrbtu tekajo in ji v njenih pisanih in čistih barvah lep pogled dajejo. Glava je svitlo modra, okrogla, z dvema črnima očesnima pikicama. Gosenica prav brzo teka. Konec majnika se rodovine razkropijo in posamezne gosenice živijo vsaka za se. Meseca junija si poišče mesto na nekaj bolj skritem kraju in se zaprede, naredivši okoli svoje bube, ki je prav mehka in nježna, gosto, belorumeno zavojó kakor kokon sviloprejke. Kdor je ne pozna, jo ima dostikrat, slasti, če jo na kakem murbinem drevesu najde, za bubo divje sviloprejke. Zavoja se trdno drži in je z nekaškošnim rumenkastim prahom kakor potrošena, ki je, če ga nekaj napihneš, kakor tanka moka videti. Iz temnorujave bube se sred julija in nekaj pozneje svitlorujavi ponočni metulj srednje velikosti razvije, z širokimi rujavimi poprečnimi progami na gornjih perutnicah in z tankim barvinim prahom. Šteje k ponočnim metuljem in zelo hitro leta tako, da ga je težko, da si tudi ga je obilo, vjeti. Samica leže jajčka okoli poletnih letorasti, na rodovitne mladike, včasih na plodove recelje slasti grušek v podobi biserovega obročka v polževih črtah tesno drugo poleg drugega. Jajčne kopice delajo rekel bi prave ovratnike okoli tenkih mladik, ker so posamna jajčka po koncu stoječa v neko poprijemajočo se tvarino kakor vlita. Ta tvarina se z časoma strdi in tako močna postane, da počei in odskoči, če se obroček razcepi. Jajčka so prav umetno v rečeno tvarino vlita, vendar pa osi goseničarici pristopna, ki svoja jajčka v gosenična jajčka polaga, tako da jajce v jajcu leži. Jajčni obroč ima trdo, položeno lupino in se lesa tako trdno drži, da se le prav težko od njega odluščiti da. Jajca pretrpijo mraz od 20 in še več stopinj in prenašajo vse nezgode vremenske. Ker je obroček

svitlo siv kakor večina kože jablanina, ga je na prvi pogled težko na mladiki zagledati in zapačiti. Ko pa se oko le nekaj navadi, ga ne bode več lahko zgrešilo in v nekih minutah so brajde in mlada drevesca tega silnega škodljivca sadunosnih dreves lahko obrana. Od tega jajčnega obročka, ki je lepo in pravilno kakor prstan narejen, ima ta gosenica ravno svoje ime gosenica srebernica ali prstanica. Obroček je $1\frac{1}{2}$ —2 centimetra dolg in ima okoli 200—300 jajčkov. Vendar se pa tudi nahajajo obroči, ki jih po 400 in več imajo. Ti obročki se morajo skrbno in marljivo zasledovati in z mladikami vred, na katerih se nahajajo, porezati in sožgati. Nahajajo se večidel na peščenem sadju slasti na jablanih, včasih pa tudi na črešnjah, slivah, breskvah itd. Pet takih jajčnih obročkov na jednom drevesu je zadosti, da iz njih izvaljeane gosenice celo drevo ugonobijo. Najbolje je te zalege iskati od novembra do marca in aprila, ker so v tem času naj lažje najti in ker tudi še niso izlezele. Spomladi goseničice iz jajčkov izlezejo navadno malo kesneje ko one glogovega belina. Sprva so skoraj črne, postanejo pa po prvem levljenju svitlejše in z časom lepo svitlomodre in prižaste. Prvi čas živé skupno v zaprejkah, ktere si na vejicah napredejo; pozneje pa že živé bolj razkropljene in so le zvečer in ob hudem vremenu v vejnih rogovilah, da se tako mrazu branijo. Zjutraj se razkropijo na vse strani na pašo in omulijo dostikrat v jednom dnevú listje cele velike veje. Brž ko je veja gola, jo zapustijo in se preselijo na drugo, dokler da tudi to papasejo. Tako vganjajo naprej, dokler da se zapredejo. Jih pokončati, ker se v vejnih rogovilah zbirajo, ni ravno pretežavna stran. Kamor se z roko ne more seči, da bi jih z debelo cunjo pomučkal, se pomažejo z močnim žajfinim lugom, apneno vodo ali petrolejem itd. Tudi s streljanjem z smodnikom samim se morejo pokončati. Ker se pri bližnji nevarnosti brž na tla spuštijo, da bi se tako otele, je treba pri pomazanju previdno in rahlo postopati in tudi varovalno platno pokladati, ker sicer begunke kmalo zopet stara prebivališča poiščejo in tako škodo nadalje delajo. Ko so že odrastle in se po drevesu razkropile je treba varovalno platno okoli debla oviti, drevo stresti, da tako z njega pocepajo in se pokončajo. Brž ko so popadale na tla, hočejo zopet na drevo nazaj splezati. Dosti lažje in boljše je jajčne obročke poiskati, porezati in sožgati. Za to delo so naj pripravnejši dečki 10—12 let stari, ki radi po drevju sem ter tje plezajo. Na velikih drevesih se jim morajo v pomoč goseničje škarje v roke dati. Če se jim majhno plačilo v odmero poda, oblezejo kmalo kakor veverice vse veje in pokončajo vso to silno škodljivo zalego. Ob istem času, ko se zalega gosenice prstanice išče in pobira, morejo se tudi svalki iz suhega listja, ki po vejah sem ter tje visé na brajdah, grmičevju in drevju pobrati. V teh svalkih je večidel zalega dreves-

nega belina poskrita. Treba je pa to delo rano spomladi opraviti, predno drevje listje požene. Pozneje je to delo težavnejše. Mali trud stoterni sad prinaša.

Poziv k pristopu v mariborsko bučelorejsko društvo.

Že v starodavnih časih so se slavjanski narodi in posebej naši prededje v tukajšnjih slovenskih pokrajinah radi z bučelorejo pečali in dandanes so nam Rusi v celem svojem obširnem cesarstvu v tem oziru lep izgled, ker oni čislajo bučelorejo ter jo kot lep pripomoček svojega blagostanja imajo. Žalibože to pri nas ni tako, in ne dá se tajiti, da pri nas z malimi izjemki bučeloreja le bolj hira, kakor napreduje, to pa v veliko škodo našemu narodu. Obžalovanja vredna je ta prikazen, ker v sedajnih trdih časih prosto ljudstvo od dne do dne bolj uboža in v večje denarne stiske zabrede, katerih žalosten nasledek je le pregosto popolna nemarnost, pijančevanje, obup, razna hudo delstva in sploh nekrščansko življenje.

Vsaj nekoliko bi se te nezgode gotovo zabranile, ako bi se med prostim ljudstvom umna bučeloreja vpeljala. Kajti marsikteri bučelorejec je že samo pri tem poslu obogatel in le redko je slišati, da bi marljivi bučelorejec služil grdim strastim. Vendar umna bučeloreja bi se morala vpejljati. Zakaj malo let je sem, kar se je pri bučeloreji z novimi, izvanrednimi iznajdbami celó nezaslišan napredek dosegel, tako, da se vsak, kdor po najnovjših, bučelorejskih načelih ravna, vsako leto na zdaten dobiček skoraj gotovo zanašati zamore. Temu je pa sevéda znanja z bučelami ravnati treba, ktero pa našemu ljudstvu še skoraj popolnoma pomanjkuje. To znanje razširjati, bučelorejce vsekako podpirati, rejo bučel z vsemi pripravnimi pripomočki povzdigniti, to je naloga mariborske bučelorejske podružnice. Da podružnica to nalogo izvrši, si bo prizadevala pozvedeti, koliko je bučelarjev in panjev pred vsem v mariborskih dveh okrajih, to pa deloma zato, da se vspeh društvenega delovanja ob koncu leta jasno pokaže, deloma pa, da društvo stanje bučeloreje na tanko spozna ter na tej podlagi svoje delovanje širi. Dalje bo društvo tukaj v Mariboru precej napravilo izgleden bučelnjak, tako vstvarilo središče, na katerem se zamore teoretičen in praktičen poduk o bučeloreji deliti, znabiti bogoslovcem, učiteljskim pripravnikom, učencem vinorejske šole in sploh vsem, ktere stvar zanima, ali kateri sploh kake vednosti o bučeloreji si pridobiti želé. Koncem bo društvo iz omenjenega središča opozorilo vse ude na najnovejše iznajdbe in koristne naredbe, ter jih udom po najnižejši ceni priskrbelo in storilo vse, kar zamore ljudstvu veselje in ljubezen do bučelic vdehniti.

Vsaj tedaj lahko previdi blagi namen in blago nalogo društva, zato vabimo vse, kateri imajo

srce za naše ljudstvo, posebno prečastito duhovščino, gg. učitelje in vse, katerim njih služba ali izobraženje to pripušča, pristopiti društvu, ter tako gmotno ali duševno k dosegu društvenega namena pripomagati. Pristop se naznanja ustmeno ali po poštnih nakaznicah g. doktorju Terču, predsedniku društva v Mariboru, po katerem se bodo potem udom društva dotične tiskovine pošiljale. Znesek za podpirajoče ude znaša 2 fl., za sodelajoče ude 1 fl., na leto za utemeljitelje društva 10 fl. enkrat za vselej.

Filip Terč, doktor zdravilstva, France Brelih,
predsednik. c. k. profesor.

Tržne novosti. Kupčija s zrnjem zadnji čas nekoliko zopet ponebava; cena pšenici, rži in ovsu ali zobu je maličko stopila nazaj; ječmen je od 5—10 kr. dražji; kuruza je pri stari ceni ostala. Da bi tukaj znatnega zboljšanja bilo pričakovati, to ni verjetno. Rusko turška vojska je prenehala in se bode iz Ruskega zamoglo še več zrnja v zahodno Evropo prepeljati, kar bo našemu zrnju ceno gotovo še bolj potisnilo nazaj; vsaj nekoliko. Zimine se kažejo do sedaj še povsod zdrave, nepoškodovane. Seno in slama pa vedno in lahko kupca najde. Jako živahno kupujejo deteljino seme, ki je pri ceni precej pridobilo; štajerske detelje 100 kilo velja 48—56 fl., lucerne 60—70 fl. Posušene slive ali češplje so drage in se močno po njih poprašuje, zlasti na Dunaju; Klavna goveja živina je nekoliko bolj draga postala, teleta, ovce, svinje se pa čedalje bolj slabo plačnujejo. Vino sedaj pretakajo, kupčija ni znatna, se bo pa meseca marca in aprila bržčas zboljšala. Stara, močna vina vendar dobivljajo mnogo kupcev iz Nemškega, posebno iz München-a in Hamburga. Cena novemu vinu je različna: ogerskemu belemu 10—15 fl. rudečemu pa 14—16 fl. hektoliter. Trs je menda po goricah povsod zdrav. O pritožbah še nismo nič ne brali ne slišali!

Sejmovi na Štajerskem. 12. febr. Gomilica; 14. febr. Rače, sv. Duh poleg Središča, Ponkva, Brežice, Žavec; 16. febr. Buče.

Dopisi.

Iz Maribora. (Šolske sestre — okrajni zastop.) Z odlokom dne 26. t. m. je c. kr. namestnja v Gradeu dovolila, da smejo mariborske šolske sestre vstanoviti dvarazredno privatno dekljiško šolo v srenji „Celjska okolica“. Hvala in zahvala c. kr. namestnji! Kolikor slišimo, bo „Celjska okolica“ sestram v najem dala srenjsko hišo tik stopnic k kapucinskemu samostanu. Posebni za krščansko izrejo navdušeni dobrotniki bodo vzdrževali tri sestre učiteljice. Za eno učiteljico so milostljivi knez in škof predobrotno obljubili letno plačo 200 gld. Bog Jim povrni! —

Občno prepričanje med našim kmetskim ljudstvom je, da okrajni zastopi, vsaj kakor so sedaj sestavljeni, druga niso, nego draga in še prav nepotrebna reč, prav peto kolo v itak grozno zamotani upravi sredi ces. kralj. okrajnih glavarstev in njihovih komisarjev in pa med deželnim odborom. Nekateri okrajni zastopi prav z denarji pometajo. Zastop mariborskega okraja, kder Seidl in jegova garda komandira, zahteva za leto 1878 celih 25.557 gl. 53 kr. Deželna kasa mu bo dala 3393 gl. 43 kr. v podporo za okrajne ceste I. reda, potem za št. Jakobsko cesto II. reda 2000 gl., naposled še 200 gl. zmore iz raznih dohodkov, ostalih 19.963 gl. 10 kr. bo se pa iz okraja iztirjalo z doklado 9% (222.004 gl. znaša za l. 1878 predpisana direktna dača) tako, da bo še ostalo k letu 17 gl. 26 kr. Stroški so pa tako razdeljeni: 1) za okrajnega tajnika ali pisarja 500 gl.; 2) za okrajnega nadzorika stez ali „štrossenmojstra“ 360 gl.; 3) stroški za popotovanja (komu, Seidlu?) 500 gl. No, to so nam dragi okrajni popotniki. Dalje 4) najemščina za prostorije, kder zboruje okrajni zastop, 440 gl. To je celó odveč. Okraju lastnina je veliko poslopje, kder je bil nekdanj okrožni prezident (Kreispräsident), zakaj pa ondi niso nameščene kancelije okrajnega zastopa? Potem 5) potreba za kancelijo 180 gl. Čeravno so šolski stroški sedaj vrženi na celo deželo tako, da vsak posestnik plačuje 7% šolninske doklade brez ozira na to, ali ima za šolo otrok ali ne, vendar so varčni (?) naši okrajni zastopniki nam še posebič za šolo naložili 6) 1430 gl. 97 kr. Namreč 5 štipendij po 120 gl. za učence na vinorejski šoli, 4 štipendije po 150 gl. za učiteljske pripravnike, za okrajni šolski fond 130 gl. 97 kr. kot rešitev za učiteljsko zbirco, in naposled „Verschiedene Schulkosten“ 100 gl. Tedaj „Verschiedenes“ t. j. za razne šolske stroške 100 gl. Komu bo neki Seidl teh 100 gl. dal in zakaj? Dalje 7) za siromake 200 gl. Seidl očie siromakov! Dalje 8) za okrajne ceste I. in II. reda 15421 gl. 45 kr. To je veliko denarja, ki ga moramo okrajnišniki v suhem plačati; prej smo pa lahko plačevanje s tem odvrnili ali zmanjšali, da smo sami hodili velikih cest navažat in popravljat, ki pa zaradi tega niso bile slabše, kakor so sedaj! Čuditi se moramo kmetje, da ves okraj plačuje 9 po 200 gl. na leto za mariborsko „feuerwehr“ ali za svobodno gasilno društvo. Ali ta podpora ni prevelika, vsaj sedaj, ko ima imenovano sicer vse hvale vredno društvo vso potrebno spravo že priredjeno? 10) Dače l. 1877 se je odpisalo 2825 gl. 11 kr. 11) Nevplačanih doneskov l. 1878 bo 3000 gl., kar Seidl že za naprej celó na drobno vé, in naposled 12) zopet neizogibni „Verschiedenes“ 500 gl. Lani se je Slov. Gospodar“ kregal, ker je našel za „Verschiedenes“ 3000 gl. Zato je pa letos vendar še le hud, zakaj je 500 gl. Kajti tudi 500 gl. ni mala reč za „Verschiedenes“. Toda videti je, da so se okrajni zastopniki poboljšali

za 2500 gl. So se li Slov. Gosp. vstrašili, ali zajc kde drugod tiči? Prihodnjič bomo razlagali posebič stroške za okrajne ceste I. in II. reda.

Iz Šmartina pri Slov. Gradcu. (Nova šola.) Šmartinska nadžupnikovina je v prejšnjih časih zaradi dobrega učitelja posebno slula. K pokojnemu učitelju Tančer-ju so tudi mnogi Slovenjgradčani v šolo hodili. Pa kakor se je v novi šolski dobi večidel vse spreobrnilo na slabše (zlasti na Slovenskem), tako je tudi z našo šolo. Plača učiteljska se je postavila v 4. ali zadnji razred, čeravno je poprek znano, da se na deželi teže izhaja, ko po mestih. Zato pa tudi ne dobimo nobenega podučitelja, in ako se že kateri oglasi, vendar ga c. kr. deželni šolski svet ne sprejme. Lanjskega leta smo najeli drugo šolsko izbo, dali napraviti klopi, in zdaj tam nihče ne podučuje. Radi bi vedeli v čem smo se gospodom v nemškem Gradcu tako zamerili, da nam vsakega prošnika odbijejo? Ako je lani v Šmarji (pri Erlachsteinu) zamogla neka učiteljica ročnih del vso leto opravljati začasno podučiteljsko službo, zakaj bi se pa to pri nas ne moglo zgoditi? Če na nekterih šolah podučujejo dosluženi vojaki, zakaj je pa potem c. kr. dež. šolski svet odbil prošnjo nekega neizprašanega podučitelja kranjskega, kateri zaradi svojega večletnega podučevanja vendar v šoli več razume od vojakov korporalov? Mi kmetje s krajnim in okrajnim šolskim svetom zdaj svobodno zapojemo: „O mein lieber Augustin, das Geld ist hin, alles ist hin.“ Kaj imamo zdaj govoriti pri šolskih rečeh — čisto ničesar. Plačati in zopet plačati, to že to! Sedaj imamo precej spretnega učitelja, pa kaj to pomaga, ako ima dopoldne nad 100 učencev, in ravno toliko popoldne? Pa ne misli svet božji, da nam naši nemški dobrotniki niso tudi milostljivi? Bog obvari, da bi to trdil, kajti hočejo nas po vsej sili osrečiti sè šolo na Brdah. Beseda brde je že sama ob sebi vsakemu Slovencu znana, da pomeni breg. Zlasti pa mi Šmarčani vemo, da „Brde“ niso tako ravne, kakor jih g. inšpektor na „mapi“ vidi. Ako že veliko otrok poprek v Šmartin ne more po zimi v šolo, tem menje še na Brde. Rad bi videl, kako bi g. inšpektor po Brdah zdaj v zimskem času brez „krempižlarjev“ inšpektoval? Zato pa tudi šole na Brdah nečemo!

Iz Koroškega. (Liberalna doba) pri nas je se začela l. 1863 z volilnim redom za deželni zbor koroški tako, da poslanci mest in trgov v liberalni edinosti s poslanci velikega posestva in trgovske zbornice lahko delajo s kmetskimi, kar hočejo, zlasti ker so naši kmeti skoro povsod tako zabiti, da volijo liberalne kandidate. Po tem takem voli vsakih 10 velikih posestnikov z 5083 fl. dače, potem vsakih 11886 mestjanov in tržanov z samo 3829 fl. davka ravno toliko poslancev, kakor 20746 kmetskih ljudi z 41.874 fl. dače — namreč 1 poslanca. Pri dači in rekrutiringi je torej kmet prvi, pri volilni pravici pa zadnji. Ko bi liberalni

poslanci vendar le dobro gospodarili, vsej deželi na korist, človek bi še blizu toliko ne nevoljival. Toda slabše gospodariti, kakor se je to godilo v liberalni dobi pri nas, skoro ni mogoče. Gosposk, voljenih in nastavljenih, so nam v deželo spravili, da živa duša ne vé več kam ž njimi in kde se ima vsak že oglašati in odgovor dajati. Za žandarje in policijo se veliko potroši, in vendar je varnost življenja in imetja čedalje manjši. Za steze, mostove in popravo raznih vodinih strug se potroši po 32.000 fl. na leto, da bi pa bile ceste itd. znatno boljše od prejšnjih, to bo težko kdo trdil. Prejšnje šole so nas malo tisoč goldinarjev stale, sedaj pa je vsako leto treba že 260.000 fl. To je za našo malo in sploh bolj ubogo deželo presilno. Vrh tega so nam naše stare katoliške šole s par paragrafi spremenili v brezverske, šolarjem naložili 8 šolskih let, starišem pa občutljivih kazni za mudno pošiljanje otrok v šolo; zastran šolske molitve, meše, prejema sv. zakramentov, ni več tako, kakor je bilo poprej; pogosto so stavili šolske palače in srenje v dolgove do grla zakopali. Pol milijona se je na posodo vzelo za stavljenje nove norišnice in sedaj jo morajo že popravljati. Leta 1863. v začetku liberalne dobe, smo shajali z 298.709 fl. za deželne stroške ter smo imeli samo 48% deželne doklade; letos je vse drugače; letos je treba 78% deželne doklade, da se pokrijejo vsi deželni potroški znašajoči 564.787 fl. Kdor to vé in še voli, kakor do sedaj, liberalne kričače, ta je svojo pamet zapil, ali nje nikoli imel ni!

Od štajersko-ogerske meje. (Prekmurci.) Čitajoč prekmurskega „Priatelj-a“ zapazil sem veliko željo naših ogerskih Slovencev po večjem izobraževanju v našem slovenskem jeziku. Te želji in glasi pa izhajajo, kakor je čitati v omenjenem listu, več od ondotnega zavednejšega prostega kmeta, nego od gospodskih ljudi, ki žalibog le v magjarski rog trobijo. Zato zaslužijo ti glasi osobito pozornost domoljubov to stran Mure. Rad bi človek sam v dotiko prišel z brati svojimi in dajal jim svete, kako naj bi se izobraževali. Žalibog, da kdor ima voljo dobro pa prilike dobre nima. Drugače pa je z našimi kmeti to stran Mure. Oni, ki so hvala Bogu, zlasti nekateri, že precej omikani, in to po knjigah družbe sv. Mohora, po „Gospodarju“, pridejo večkrat skupaj s Prekmurci. Naj jim torej sedaj svetujejo, da se tudi Prekmurci vpišejo v to naše društvo, ki je prekoristno. Ako bi jim domači župniki ali učitelji tega ne preskrbeli, naj pridejo b križevskemu ali ljutomerskemu župniku, ki bodo radi jih sprejeli.

Iz Šmarije. (Priden trgovec — grdo oderuštvo.) Dobili smo semkaj novega trgovca, g. Lešnika, katerega smo vsi veseli, nekaj že zato, ker je ta novi trgovec narodnjak in vseskozi poštenjak, nekaj pa zato, ker za prejšnja dva trgovca nihče pri nas veliko ne mara, ker spadata med nemškutarje, turkoljube in sv. Cerkvi ne preveč

prizajne ljudi. Novi trgovec prodaja dobro blago vsake sorte, daje pravično vago, nastavlja nizko ceno. Torej se pa ni čuditi, ako vse k njemu vre, kar tudi po pravici zasluži. Narodnjak in poštenjak naj med Slovenci dobro kupčuje. — Neka gospa M. K. je 9. nov. 1877 posestniku Tomažu Leberju posodila 200 gl. s tem pogojem, da dolžnik nima plačati nobenih obresti, pač njej pa izplačati 400 gl., če posojenih denarjev v 3 mesecih, t. j. do 9. februarja 1878 ne vrne. Siromak se je tresel noč in dan in je na svojo največjo srečo denarje še o pravem času vrnil, sicer bi imel plačati dolga 200 gl. in 200 gl. činža od $\frac{1}{4}$ leta, t. j. 400 procentov. Dragi rojaki, kedar bodo prišli novi kandidatje za volitve v deželni zbor, vzdignite se in prašajte jih, ali prosite jih, naj skrbijo za postave zoper oderuštvo, da ne bodo sodnije primorane oderubom pomagati ubogih ljudi do belih kosti odirati. Omenjena gospa je imela dolžno pismo legalizirano in za vknjiženje dobro priredjeno. Ogibajmo se takih strašnih oderuhov, bežimo pred njimi, da v nesrečo ne zabredemo! Tudi bo dobro, da kristijani pomislijo, kako daleč jih je lažnjivi liberalizem že samo v tej reči zapeljal od Jezusa Kristusa, ki pravi: „Kateri bo tebe prosil, temu daj, in kateri bo hotel od tebe na pösodo imeti, ne odvrzi ga!“ Mat. 5, 42. „posodite tako, da nič iz tega nazaj ne upate“ Luk. 6, 35. po prestavi Jurija Japel-na.

Od Ptujске gore. (Ura.) Res je, da nas ura spominja na hitro minljivost časa, ter nam kaže na naše kratko življenje. Morebiti se naši ljudje tega spomina bojijo, ker nečejo cerkvene ure popraviti! Pri vseh farnih cerkvah imajo uro na zvoniku, le pri nas nje ni. Zvonik so sicer popravili, uro pa čisto potrli. Ko bi le vsi farmani tako za cerkev skrbeli, kakor g. Kozoderc in č. g. župnik, uro in kar je treba, bi davno že imeli.

Iz Jarenine. (Redka slovesnost.) Dne 28. jan. sta v Jarenini Janez Šabeder, rojen 5. dec. 1803. in njegova žena Marija Donko, rojena 4. dec. 1803 — med njima, kakor krstne bukve pričajo, ni bil nobeden krščen — in Donko Janez rojen 15. maj. 1808. in njegova žena Terezija Šabeder, rojena 27. avg. 1806 — še vsi čvrsti, — viničarja admontskih vinogradov, obhajala 50letnico svoje zakonske zaveze ali zlato gostovanje. Lepo število 42 sinov in hčer, vnukov in vnučic ju je veselo spremljalo v cerkev, ktera je bila polna ljudi. Pri obnavljanju zakonske obljube in pri nagovoru č. g. dekana se je marsiktera solza veselja in hvaležnosti lesketala v očeh pričujočih. Zanimiva je bila slovesnost, ker sta jo obhajala brat Janez in sestra Marija Donko in pri tem bi pristavil, da se je spolnila jima in drugim obljuba četrte zapovedi, po kateri vsa družina v lepi zastopnosti in ljubezni živi, povsodi priljubljena. Omeniti moram posebno zasluženje in hvalo omenjenih zakonskih. Šabeder je namreč že 47 in Donko 37 let viničar na admontskem posestvu in sta zadovoljna v svojem stanu. Prelep vzgled v

sedanjem času, v katerem veliko viničarjev vsako leto spreminja gospodarja v lastno in njegovo škodo. Mogoča pa je tako dolgoletna služba, ker sta oba po kristjanskem pravilu zvesta v djanju in delu, marljiva, pohlevna in varčna. Dokaz nam je to tudi, da pod duhovnimi gospodi ne more služba tako huda biti, kakor brezverni kričači trdijo. Mora pa tudi gospodar, ako hoče dobre služabnike imeti, njihovo zvestobo priznati. Tako so tudi zasluženje dobrih viničarjev priznali posebno na dan slovesnosti zlate poroke mnogo zaslužni, izvrstni oskrbnik admontskega posestva na Jarenskem dvoru, č. g. Fettinger, in so pripravili jima in vsem družnikom prav lepo veselico!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor volilni shod pri sv. Lenartu, tako tudi zbor kat. polit. društva pri sv. Juriju na Šavnici. 27. jan. ni proglasil kandidata. Iz dopisa v tej reči doposlanega smo poizvedeli, da se je le v obče govorilo o lastnostih prihodnjega poslanca, kakoršen bi sodil za tamošnje slovenske okraje. Sicer pa je dobrih kandidatov slovenskih težko dobiti, ker se poklicani rado odtegujejo. Volilni odbor v Mariboru si na vso moč prizadeva ohraniti potrebno nam složnost ter je do sedaj samo 5 kandidatov določil. Zastran ostalih še dogovori niso skončani. Občni shod bo v Maribor sklican, ko bodo volitve razpisane; prej ne kaže! Pri volitvah za kupčijsko in obrtnijsko zbornico na Kranjskem so v skupini obrtnikov zmagali Slovenci: Pakič, Perme in Rudholzer, v skupini trgovcev pa so prodrli nemčurji, ker je okoli 100 trgovcev ostalo doma; to je zopet žalostno znamenje politične omahljivosti; sramota za kranjske trgovce, ki so se od ubogih krojačev, črevljarjev itd. v narodnjaštvu prekositi dali. — Slovenska lista: Slovenec in Narod bila sta ob enem zopet konfiscirana. — V Trstu so par lahonov, ki so se na den smrti Viktorja Emanuela grdo in veleizdajno obnašali, obsodili na 4 in 8 mesecev zapora; prav se je zgodilo tem grdobam! — Svitli cesar so turškim beguncem Carigradu podarili 10.000 fl. — Ministerstvo Auersperg-Lasser je zopet dobilo od cesarja nalog prevzeti poslovanje in zlasti nagodbo z Ogersko dokončati. V državnem zboru se bo torej brž začelo razpravljati o novih colninskih tarifah; ogerski zbor jih je že sprejel, čeravno samo z 19 glasov večine. Malo je manjkalo in tudi Tisza bi bil propal. — Lani je naš finančni minister prejel 91 milijonov gold. direktne dače; toda obresti za državni dolg so še večji, znašajo 105 milijonov. — Bakrenega denarja bodo izkovali, 500.000 1/2 krajcerjev in 400.000 krajcerjev. — Mnogo srenjskih zastopov, med njimi tudi mestni mariborski, odpošilja prošnje do državnega zbora, naj bi ta od ministrov nasvetovano novo in osebno prihodninsko dačo — Einkommensteuer — zavrgel.

— Srenjam in okrajnim zastopom je od vlade došlo vprašanje, bi li zamogle srenje v slučaju vojske priskrbeti dovolj za vojaške voznje potrebnih konjev. —

Vnanje države. Najvažniši čin tukaj je ta, da so turški poslanci v četrtek 31. jan. ob šestih zvečer v Adrijanopelnu podpisali glavne pogodbe premirja z Rusi, Rumuni, Srbi in Črnogorci. Kriprelivanje se je povsod kmalu vstavilo. Turki bodo brž ruskej vojski izročili Erzerum, Ruščuk, Sili-strijo in Vidin. Za pravi mir se pa še le sedaj pogaja v Adrijanopelnu, Ruse zastopa general Ignatijev, Turke pa Server-paša. Glavne točke premirja so, da Turčija dovoli 1) Bolgarom samoupravo pod krščanskim knezom, ki sultanu plačuje vsako leto nekaj davščine, 2) Rumunija postane neodvisna in dobi nekaj turške zemlje, 3) Isto tako velja gledé Srbije in Črnogore, 4) Bosnija in Hercegovina dobite to, kar Bolgarija, 5) Rusi dobijo Armenijo in ostanajo na Turškem, dokler sultan ni poplačal vseh ruskih vojnih stroškov. Pravijo, da je še več toda še tajnih pogodeb. — Ko je naš minister Andrassy omenjenih 5 pogodeb zavedel, je silno nevoljen postal, vsaj jegovi listi so se močno srdili, in je ugovor poslal ruskemu ministru Gorčakovu rekoč: da nameravani mir ne velja nič, če prej Evropa in posebič Avstrija njegovih pogodeb ne odobri. Toda stari Gorčakov je zvita glava in je mirno odgovoril, da se rad spusti v dogovore o pogodbah miru, ki res Evropo ali Avstrijo zadevljejo. Vsled tega odgovora je grof Andrassy povabil vse velevlade, naj pošljejo svoje poslance na Dunaj v pogovor ali konferenco. No, med tem bo pa Gorčakov bržčas celega Turka imel v žepu. Rusi gotovo ne bodo veliko odjenjali in se pripravljajo na obrambo pridobljenega z vso silo. Car sam je rekel, ko je vojakom v Petrogradu naznanil premirje: „Čestitam vojakom zavolj premirja, vendar naše delo še dolgo ni pri koncu in biti moramo pripravljeni, da priborimo Rusiji stalen in častit mir.“ To so resne besede. Mnogi prorokujejo boj Avstrije in Angležev proti Rusom. — Da se stvari jako motajo, kaže to, da je greški kralj 24 ur po podpisnem premirju svoje vojsci ukazal, marširati v turško Tesalijo in Epir. Vojska med Turki in Grki se je vnela. — Angleži se tudi močno orožajo, Italija ravno tako, Nemci in Francozi so pa itak vedno na boj pripravljeni. Če se modrim državnikom ne posreči razjarjenih ljudi pomiriti, utegnemo še iz dunajskih konferenc res dobiti strašno, svetovno vojsko vrh groba pobite Turčije.

Vojska za svobodo turških kristijanov.

Še ni preteklo 2 meseca po zgubi Plevne in turška sila leži ob tleh pred slovanskimi junaki; 31. jan. so Turki v Adrijanopelnu bili uslišani in se jim je dovolilo premirje na nedoločen čas. Do tistega trenutka se je še borilo na celem bojišču v Aziji in Evropi. Na morju pred Batumom so

ruski torpedi raznesli zopet veliko turško ladjo, vse je bilo hipoma uničeno; menje srečni so bili Rusi na kopnem, kder so Batur brabro ali brez vspeha napali, zgubili so mnogo ljudi; Erzerum se je vdal 5. febr. vsled turške obljube pri sklepanju premirja. V Bolgariji je general Cimerman tamošnje Egipčane napal, 200 pobil in zagnal v Varno, 27. jan. vzel Bazarčik in 31. jan. prodril do železnice, 4 ure od Varne. Cesarjevič se je polastil Razgrada in Osmanbazarja, Radecki je pa v Adrijanopol prišel 27. jan. Strukov isti den zajel pri Lule-Burgasu in Corli 200.000 Turkov, ki so bežali pred Rusi; vzel jim je 15.000 vozov, pobral vse orožje, ker so povsod grozno ropali in razbijali, in zapedil naprej v Carigrad, par dni poznej so prvi Rusi obstali ob Marmorskem morju in zasedli mesto Rodosto malo milj pred Carigradom. Srbi so prodirali vrlo v Kosovo polje; od Prizrena sem prilomasti 12000 mohamedanskih Arnautov. Ti prekrhnejo srbske čete in se polastijo Vranje; toda kmalu se privali vse gosto Srbov, vzamejo Vranjo zopet, pobijejo veliko onih divjakov ter vjamejo Rasim-pašo z 5 bataljoni pešcev in 3 tabori konjnikov. Zadnji so se bili Črnogorci, namreč 31. jan. ter so Turke blizu Podgorice hudo potokli in so že hotli udariti v Škadar, ko je došel glas, da je premirje sklenjeno. Ali vkljub temu še Turk ne uživa miru, novi sovražniki Grki so stopili na bojišče; 12000 Grkov je začelo marširati v Tesalijo in Epir. Ondi so Turke zgrabili in jim naskokoma vzeli Domoko. Kandijotje so proglasili združenje otoka Kandije z greškim kraljestvom. To je nova in velika zadrega za Turčijo. Kajti zraven slovanskih živi po njej največ greških kristijanov, namreč v Carigradu, Macedoniji, Tesaliji, Epiru, na otokih, v Mali-Aziji.

Smešničar 6. Cigan pravi ciganu: „Brate ni več pravice na svetu.“ „Pač res odgovori drugi, če bi bila še pravica na svetu, gotovo bi bili naju že davno oba obesili.“

Razne stvari.

(Javna prošnja.) V Šesterže je blizu 30letno norljivo bablje prišlo in ondi umrlo pa se ne vé ne imé ne odkod da je prišlo. Če žensko kdo zgreši in pozna, naj naznani to ali srenjskemu predstojniku ali pa č. g. župniku v Monsbergu.

(Šolske novosti.) Ljudska šola pri sv. Janezu na dravskem polju bo za eden razred pomnožena; g. Mat. Kaučič je postal podučitelj v Kamci.

(Nove zemljiščne knjige) so se pričele rabiti z 1. febr. za katastralno srenjo Malečnik.

(Pravdo zgubil) je cerkveni konkurenčni odbor v Sevnici zoper grajščaka Ed. Kaučiča, ki se je doplačevanju k cerkvenim potrebam z tem odtegnil, da je iz katoliške Cerkve izstopil, preden je bilo

10..500 fl. konkurenčnih stroškov razpisanih! G. Kaučič je torej sredi katoličanov stanujoči odpadnik od katoliške vere, ker se je pri gosposki proglasil za brezvernika! Kot grajščak ima bržčas tudi kaj služabnikov, delavcev itd. ti menda vendar niso tudi sami brezverniki?

(G. Valentin Brenc) nadučitelj velenjski ni bil nikoli dopisnik „Slov. Gosp.“

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Vrečko, opat, 10 fl. (poprej že 100 fl.), Žehel 22 fl. (poprej že 40 fl.), Mikuš 11 fl. (vstn. dpl.), Martinko 11 fl. (vstn. dopl.), Krener 11 fl., Verk H. 2 fl. (letn.), Zmazek 1 fl. (letn.).

Dražbe 9. febr. Jakob Parašuh v Podsredi 500 fl., Jož. Pijavec v Cireku 675 fl., Leopold Sobovič v Ljutomeru 5484 fl., Miha Starčič v Jere-slavi 711 fl.; 13. febr. Marija Rojko v Litenbergu 3000 fl., Blaž Strigl 900 fl. v Gornjemgradu; 14. febr. Jera Bedrač v Dražencih 975 fl.; 15. febr. Liza Vidovič v Cirkulanah, Anton Peršob v Sta-rošincih; 25. febr. Neža Šimenko v Pobrežji 820 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.

Mesta	Pšenica		Rž		Jedmen		Oves		Tarsica		Prroso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	9	30	6	30	5	39	3	60	6	50	6	40	8	—
Ptuj	8	40	6	40	4	90	3	30	6	20	5	60	6	80
Ormuž	8	80	6	80	5	40	3	55	5	—	7	80	4	60
Gradec	9	45	6	52	6	18	3	35	5	68	6	30	7	17
Celovec	9	12	6	34	6	28	3	6	5	46	4	46	6	45
Ljubljana	9	59	6	40	5	63	3	71	6	80	7	3	6	34
Varaždin	8	80	7	20	5	40	3	60	6	—	7	20	7	20
Zagreb	8	90	7	—	5	20	3	20	6	40	7	60	7	40
Dunaj } 100	11	50	10	50	10	—	7	85	8	10	—	—	—	—
Pešt } Klg.	11	—	7	52	9	22	6	56	7	11	5	—	—	—

Franc Krajnc

2—2

trgovec z platnom in suknom
v Mariboru pri Dravskem mostu

priporoča svojo zalogo robcev, servijetov, namizne platnine, ki je njegovega lastnega pridelka. Tudi se dobi pri njem beljena in ne ubeljena Pottendorferjeva slavno znana kraljevska volna za pletenje ali „štreakanje“. Isto tako tudi razne sorte sukanika ali „cvirna“ za pletenje.

Loterijske številke:

V Gradcu 1. februarja 1878: 39, 18, 78, 89, 47.
Na Dunaju " " 40, 16, 81, 11, 30.
Prihodnje srečkanje: 16. februarja 1878.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 64.63 — Srebrna renta 67.30 — Zlata renta 75.60 — Akcije narodne banke 814 — Kreditne akcije 232 — 20Napoleon 9.34 — Ces. kr. cekini 5.58 — Srebro 103.80.

Učiteljska služba

pri sv. Trojici v Halozah je razpisana do 15. februarja 1878. Plačilo 550 fl. avstr. velj., stanovanje prosto.

V Žavcu

se prostovoljno proda hiša štev. 15.

Ta hiša stoji na lepem prostoru sredi trga in je v tako dobrem stanu, da bi kupeu nobenega popravila potreba ne bilo. Pri hiši je (razen vsega potrebnega) tudi lep vrt in nekaj grunta. Posebno primerna bi bila ta hiša za kakega rokodelca ali pa še bolj za kakega penzioniranega gospoda. Cena, ki je prav ugodna, in vse natančneje se zvê ustmeno ali pismeno pri

D. Fermevcu

v Žavcu (Sachsenfeld).

Oznanilo

zastran viničarskega poduka na vinorejski šoli pri Mariboru.

Podpisano ravnateljstvo naznanja, da se z 1. marcem t. l. 10 mladenčev, 18—25 let starih, ki se hočejo za dobre viničarje praktično izuriti, sprejme v vinorejsko šolo. Vsak dobi tukaj navadno dnino, zamore ali v zavodu ali v njegovih bližnjih viničarijah stanovati, se pa mora zavezati, da ostane 1/2 leta v vinorejski šoli. Prošniki se naj pismeno ali ustmeno oglasijo do 20. februarja t. l. in naj se skažejo z domovinskim listom in spričevalom dobrega zadržanja od svojega srenjskega predstojnika podpisanim.

Ravnateljstvo

deželne sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.

Oznanilo.

2-3

Javna razkazivanja o sadje- in vinoreji, o kletarstvu na vinorejski šoli pri Mariboru.

Podpisano ravnateljstvo daje na znanje, da se bodo z 1. marcem t. l. vršila javna razkazivanja in poduk gledé sadje- in vinoreje in kletarstva, in sicer vsako prvo in zadnjo soboto v slehernem mesecu, če isti den ni praznik, vselej popoldne o 1/2 treh na vinorejski šoli pri Mariboru; predavale bodo zavodove osebnosti. Vsak se zamore teh razkazivanj vdeležiti, ki se za omenjene predmete zanima in poprej ogласi v pisarni ravnateljstva. Razpravljalo se bo o važniših opravilih pri omenjenih predmetih, o potrebnem orodju, mašinah itd. Ob slabem vremenu se bo razkazivalo v kritih prostorijah zavodovih.

Ravnateljstvo

deželne sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.



Naznanilo



novih sejmov.

Pri sv. Antonu v slov. Goricah bode za naprej troje letnih sejmov, živinskih, konjskih in kramarskih in sicer 28. aprila, 22. junija in v soboto pred Ruško nedeljo ali pred sladkim imenom Marije (meseca septembra). Ako 28. dan aprila na nedeljo ali praznik pade, tedaj je sejem en dan preje. Letošnji prvi sejem je tedaj 27. aprila ali v soboto pred belo nedeljo.

Vsaki prvi teh sejmov je brez „štúndreha“.

Na te sejme so vsi prav lepo povabljeni.

Jurij Šalamun m. p.

občinski predstojnik.

Ignac Alt m. p.

ravnatelj sejma.